

ÎNCHEIERE

05 mai 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Maria Ghervas
Nina Vascan
Ala Cobăneanu

examinând admisibilitatea recursului declarat de către Casa Națională de Asigurări Sociale,

în cauza de contencios administrativ la acțiunea depusă de către Afanasi Curdov împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la anularea refuzului de recalculare și achitare a pensiei, obligarea recalculării și achitării pensiei, recuperarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 03 februarie 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins apelul declarat de către Casa Națională de Asigurări Sociale împotriva hotărârii din 14 septembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani,

constată:

La data de 16 iunie 2020 Afanasi Curdov a depus acțiune în procedura contenciosului administrativ împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, prin care a solicitat anularea refuzului cu privire la recalcularea și achitarea pensiei, obligarea recalculării și achitării pensiei stabilite anterior pentru vechimea în muncă, în mărime de 80 % din salariul lunar al vicepreședintelui Curții de Apel Comrat, în exercițiu, începând cu 01.04.2015; încasarea diferenței pensiei pentru perioada 01.04.2015 - 01.06.2020, continuând și pe viitor achitarea lunar a pensiei în cuantum de 80% din mărimea salariului lunar al vicepreședintelui Curții de Apel Comrat, în exercițiu, precum și încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că activează în funcția de judecător din 25 aprilie 1995, iar din 19 aprilie 2001 a fost numit prin transfer în funcția de judecător la Tribunalul Comrat, ulterior reorganizat în Curtea de Apel Comrat.

Astfel, începând cu 04 aprilie 2012, i se calculează pensia în baza vechimii în muncă din salariul vicepreședintelui Curții de Apel Comrat, conform art. 32 alin. (1) din Legea privind statutul judecătorului nr. 544 din 20.07.1995, care prevede, că pensia judecătorului se calculează ținându-se cont de mărimea salariului lunar al judecătorului în exercițiu.

Reclamantul a susținut că continuă și în prezent să activeze în calitate de judecător la Curtea de Apel Comrat, deținând în această perioadă și funcția de președinte și vicepreședinte al Curții de Apel Comrat.

Astfel, prin Legea cu privire la salarizarea judecătorilor și procurorilor nr. 328 din 23.12.2013 și Legea privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar nr. 270 din 23.11.2018 a fost majorat salariul judecătorilor ținându-se cont de nivelul instanței, funcția, vechimea în muncă și gradul de calificare.

Totodată, prevederile legale sus menționate indică că pensia judecătorului se recalculează ținându-se cont de mărimea salariului lunar al judecătorului în exercițiu, fără careva limitări și fără ca legislatorul să facă diferență între judecătorii aflați în funcție și cei demisionați.

Din temeuri necunoscute în privința sa nu s-au efectuat recalculări, nefiind emisă în acest sens nici o decizie.

Iar în scopul respectării dreptului său la mărimea pensiei prevăzută de art. 32 alin. (1) din Legea privind statutul judecătorului nr. 544 din 20.07.1995, a depus la data de 13 februarie 2020 către Casa Națională de Asigurării Sociale, o cerere care a fost primită de destinatar la 14 februarie 2020, fapt confirmat prin avizul poștal.

Prin răspunsul nr. C-397/20 din 13 martie 2020 Casa Națională de Asigurări Sociale i-a comunicat că judecătorilor în funcție începând cu 01.01.2014 li se achită pensia fără efectuarea recalculărilor (modificărilor) conform salariului majorat.

Poziția Casei Naționale de Asigurării Sociale este argumentată în temeiul art. III din Legea nr. 60 din 04.04.2014 pentru modificarea și completarea unor acte legislative (în vigoare din 16.05.2014), indicându-se că temei de a recalcula pensia după 01.04.2015 nu este.

La data de 17.03.2020 a expeditat în adresa Casei Naționale de Asigurări Sociale cerere prealabilă, prin care a solicitat recalcularea și achitarea pensiei începând cu 01 aprilie 2015, ținându-se cont de modificările legii și a cuantumului salariului vicepreședintelui în funcție a Curții de Apel, însă prin răspunsul din 23.05.2020 sub nr. C- 800/20; C-880/20 cererea a fost respinsă ca neîntemeiată.

În argumentarea acțiunii reclamantul a invocat art. 32 alin. (1) din Legea privind statutul judecătorului nr. 544 din 20.07.1995, care prevede expres că pensia judecătorului se recalculează ținându-se cont de mărimea salariului lunar al judecătorului în exercițiu.

Conform art. 32 alin. (1) din legea menționată supra, asigurarea cu pensie a judecătorului care a atins vârsta de 50 de ani și are o vechime în muncă de cel puțin 20 de ani, dintre care cel puțin 12 ani și 6 luni a activat în funcția de judecător, are dreptul la pensie pentru vechime în muncă în proporție de 55% din salariul mediu lunar, iar pentru fiecare an complet de muncă peste vechimea de 20 de ani - de 3%, dar în total nu mai mult de 80 % din salariul mediu lunar. Pensia judecătorului se recalculează ținându-se cont de mărimea salariului lunar al judecătorului în exercițiu.

În opinia reclamantului, Casa Națională de Asigurării Sociale dă preferință art. III din Legea nr. 60 din 04.04.2014, care nu indică în care lege se introduc modificări, dar ignoră art. 1 al aceleiași legi, care expres indică Legea nr. 544-XIII din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului, care se completează cu art. 32 cu cuprinsul descris supra.

La adoptarea acestei legi legislatorul s-a conformat inclusiv și Hotărârii Curții Constituționale nr. 4 din 27.01.2000, prin care s-a statuat că la adoptarea unor legi noi și a altor acte juridice este inadmisibil de a diminua protecția juridică a statutului judecătorului, consfințit în Legea cu privire la statutul judecătorului, întru respectarea principiului respectării drepturilor dobândite anterior în mod licit, și Hotărârii Curții Constituționale nr. 27 din 20.12.2011 care statuează, că un drept social poate fi obiectul protecției constituționale garantate de art. 46 din Constituție și respectiv, art. 1 din Protocolul nr. 1 al Convenției Europene a Drepturilor Omului, numai în cazul când dreptul social respectiv este dobândit și are valoare economică.

Ulterior, Curtea Constituțională prin Hotărârea nr. 25 din 27.07.2017, în pct.74, reiterează că un drept social poate fi obiectul protecției constituționale garantate de art. 46 și respectiv, art. 1 din Protocolul nr. 1 al Convenției Europene a Drepturilor Omului, numai în cazul când dreptul social respectiv este dobândit și are valoare economică. Un drept patrimonial dobândit ar însemna dreptul la pensia ce se află în plată, care deja are o valoare economică și astfel constituie un drept de proprietate al persoanei.

Astfel, la data pensionării dreptul social al său era dobândit în mod licit și garantat fără careva restricții, iar modificările ulterioare ale legii nu are influență asupra dreptului social garantat de Constituție și expus în câteva Hotărâri ale Curții Constituționale. Or, orice legi adoptate ulterior nu pot diminua conținutul dreptului său, urmând a beneficia de dreptul la pensie în condițiile în care a fost dobândit, adică cu dreptul la recalculare.

Reclamantul opinează că Casa Națională de Asigurări Sociale neîntemeiat a refuzat de a-i recalcula pensia, admițând astfel încălcarea unui drept recunoscut de Constituție și art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

Date privind quantumul salariului vicepreședintelui Curții de Apel se conțin în scrisoarea Consiliului Superior al Magistraturii, trimisă anual în adresa Casei Naționale de Asigurări Sociale, față de toate funcțiile cu indicarea salariului pentru efectuarea recalcularilor (modificărilor) ex-judecătorilor, ori art. 1 alin. (1) din Legea nr. 328 din 23.12.2003 privind salarizarea judecătorilor reglementează modul și condițiile de salarizare a judecătorilor, inclusiv quantumul salariilor de funcție ale acestora, instituind un sistem unitar de salarizare a judecătorilor bazat pe salariul mediu pe economie stabilit anual de Guvern drept unitate de referință, iar art. 4 alin. (1) al aceleiași legi indică că salariul de funcție al judecătorului se stabilește în funcție de nivelul instanței judecătorești la care acesta își desfășoară activitatea și de vechimea în muncă în funcția de judecător. Salariul de funcție al judecătorului din cadrul curții de apel se stabilește în quantum de: a) 4,0 salarii medii pe economie pentru judecătorul care are o vechime în muncă în funcția de judecător de până la 15 ani; b) 4,3 salarii medii pe economie pentru judecătorul care are o vechime în muncă în funcția de judecător de peste 15 ani. Prevederile art. 4 din prezenta lege se pun în aplicare după cum urmează: a) de la 1 ianuarie 2014 salariile de funcție ale judecătorilor vor fi plătite în quantum de 80% din salariile de funcție prevăzute la articolul 4; b) de la 1 aprilie 2015 salariile de funcție ale judecătorilor vor fi plătite în quantum de 90% din salariile de funcție prevăzute la articolul 4; c) de la 1 aprilie

2016 salariile de funcție ale judecătorilor vor fi plătite în cuantum deplin conform articolului 4.

Ulterior, în art. 1 al prezentei legi s-au introdus modificări în ce privește cuantumul salariului de funcție care urmează a fi bazat pe salariul mediu pe economie realizat în anul precedent celui de gestiune.

Legea nr. 270 din 23.11.2018 privind sistemul unitar de salarizare din sectorul bugetar în vigoare din 01.12.2018 prevede la art. 10 componentele salariului lunar, și anume că, salariul lunar al personalului din unitățile bugetare pentru activitatea desfășurată pe durata normală a timpului de lucru stabilită de lege este constituit din: a) partea fixă, compusă din salariul de bază, sporul lunar pentru gradul profesional. Iar în conformitate cu prevederile din anexa nr. 2 a prezentei Legi, sporul lunar pentru gradul profesional unui judecător care deține gradele de calificare pentru judecători de gradul doi- 350 lei.

Conform Legii nr. 172 din 19.12.2019 a bugetului de stat pentru anul 2020 și Legii nr. 303 din 30.11.2018 a bugetului de stat pentru anul 2019 în articolele 10 se prevede valoarea de referință pentru judecători în mărime de 2500 lei începând cu 01.01.2020 și 01.01.2019.

Respectiv, potrivit Hotărârii Guvernului nr. 1000 din 13.12.2013 cuantumul salariului mediu lunar pe economie prognozat pentru anul 2014 este 4 225 lei, iar potrivit Hotărârii Guvernului nr. 974 din 04.12.2014 cuantumul salariului mediu lunar pe economie prognozat pentru anul 2015 este 4 500 lei, precum și Hotărârilor Guvernului ulterioare salariul în țară pentru anul 2016 prognozat este 5 050 lei, iar realizat 5084 lei, pentru anul 2017 prognozat este 5300 lei, iar realizat 5 697,1 lei, pentru anul 2018 prognozat 6 150 lei, iar realizat 6446,4 lei, pentru anul 2019 prognozat este 6 975 lei, iar realizat 7 356,1 lei.

Prin hotărârea din 14 septembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani s-a admis parțial acțiunea depusă de către Afanasi Curdov. S-au anulat răspunsurile Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. C-397/20 din 13 martie 2020 și nr. C-800/20, C-880/20 din 22 mai 2020 privind refuzul recalculării și achitării pensiei. S-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale de a recalcula lui Afanasi Curdov pensia în cuantum de 80 % în dependență de mărimea salariului lunar în exercițiu al vicepreședintelui Curții de Apel Comrat, începând cu data de 01.04.2015, cu achitarea diferenței pensiei restante pe perioada 01.04.2015-01.06.2020. În rest pretenția privind încasarea cheltuielilor de judecată s-a respins ca fiind neîntemeiată. (f.d. 46, 53-60)

La data de 22 septembrie 2020 Casa Națională de Asigurări Sociale a recepționat dispozitivul hotărârii instanței, iar la data de 13 octombrie 2020 a depus apel nemotivat. Ulterior, la 06 noiembrie 2020 Casei Naționale de Asigurări Sociale i-a fost notificată hotărârea motivată, iar apel motivat a fost depus la data de 04 decembrie 2020 la Curtea de Apel Chișinău. Astfel, apelanta s-a conformat prevederilor legale și a depus cereri de apel în termen.

Prin decizia din 03 februarie 2021 a Curții de Apel Chișinău s-a respins cererea de apel depusă de către Casa Națională de Asigurări Sociale împotriva hotărârii din 14 septembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani. (f.d. 94, 95-110)

Nefiind de acord cu decizia instanței de apel, Casa Națională de Asigurări Sociale, a depus recurs, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei din 03 februarie 2021 a Curții de Apel Chișinău, cu pronunțarea unei noi decizii. (f. d. 112, 117-120)

În motivarea recursului recurenta a invocat că decizia instanței de apel este neîntemeiată, deoarece nu au fost analizate multilateral actele normative și legislația în vigoare ce reglementează astfel de litigii, precum și nu au fost dovedite circumstanțele considerate de către instanțele ierarhic inferioare ca fiind stabilite.

Recurenta a menționat că la data de 16 mai 2014 a intrat în vigoare Legea pentru modificarea și completarea unor acte legislative nr. 60 din 04.04.2014, prin care a fost modificată și completată Legea nr. 544 din 20.07.1995 cu privire la statutul judecătorului. Este relevant de remarcat că la art. III al Legii nr. 60 din 04.04.2014 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, este prevăzut fără echivoc că judecătorii care beneficiază de plata pensiei, dar continue să activeze în funcția de judecător vor primi pensie în mărimea stabilită până la data intrării în vigoare a prezentei legi.

La acest capitol s-a expus și Ministerul Justiției prin scrisoarea nr. 03/3250 din 03.04.2015, explicând că se recalculează pensiile stabilite până la data de 16 mai 2014 (data intrării în vigoare a Legii nr. 60 din 04.04.2014) judecătorilor demisionați și judecătorilor eliberați din funcție în legătură cu atingerea plafonului de vârstă, iar pensiile stabilite până la intrarea în vigoare a legii nr. 60 din 04.04.2014, judecătorilor care activează în continuare în funcție de judecător nu se mai supun recalculării în temeiul art. 32 alin. (1) din Legea cu privire la statutul judecătorului nr. 544 din 20.07.1995.

Cu referire la termenul de depunere a recursului se reține că conform art. 245, alin. (1) din Codul administrativ recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul judiciar.

Conform art. 245, alin. (2) din Codul administrativ motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Instanța de apel a pronunțat decizia la data de 03 februarie 2021.

Decizia a fost notificată Casei Naționale de Asigurări Sociale prin poșta electronică „jurist@cnas.gov.md” la 04 februarie 2021.

La data de 17 februarie 2021 Casa Națională de Asigurări Sociale a depus recurs nemotivat.

Decizia motivată din 03 februarie 2021 a Curții de Apel Chișinău a fost notificată casei Naționale de Asigurări Sociale cu poștă recomandată la data de 12 martie 2021, fapt confirmat prin avizul de recepție nr. DS8001222971AS. (f.d. 116)

Casa Națională de Asigurări Sociale a depus recurs motivat la data de 19 martie 2021, la Curtea Supremă de Justiție. Astfel, dreptul de contestare a fost executat în termen. (f.d. 117-121)

La 25 martie 2021, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa lui Afanasi Curdov copia recursului declarat de către Casa Națională de Asigurări Sociale. (f.d.

123)

La data de 16 aprilie 2021 Afanasi Curdov a depus referință, solicitând respingerea recursului declarat de către Casa Națională de Asigurări Sociale ca fiind inadmisibil și neîntemeiat cu menținerea deciziei din 03 februarie 2021 a Curții de Apel Chișinău.

Examinând temeiurile invocate în recurs în raport cu materialele cauzei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție îl consideră drept inadmisibil, din următoarele motive.

Prin prisma art. 246 alin. (1) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere, în acord cu alin. (2) din art. 246 Codul administrativ, recursul se declară inadmisibil în special în cazurile enumerate la literele a)-f). Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate ci urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase.

Completul specializat în examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține cu valoare de principiu jurisprudențial, că sintagma „în special” denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și în același timp oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din examinarea cererii în completul de 5 judecători.

În această ordine de idei, instanța de recurs reține că Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevelopativ al recursului dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate, într-o eventuală examinare în fond și invocare *ex officio* a erorilor de drept.

Instanța de recurs reține că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ și anume din sintagma „motivarea recursului” de la art. 245, alin. (2) din Codul administrativ. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

De asemenea, Completul specializat în examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise (Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230). Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective; trebuie ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

Completul specializat în examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție conchide că cererea de recurs depusă de către recurentă este inadmisibilă.

Conform art. 230 și art. 246 din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursul depus de către Casa Națională de Asigurări Sociale, se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Maria Ghervas

Judecătorii

Nina Vascan

Ala Cobăneanu